

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

15 Fevrier 1931

Dr. FAHREDDİN KERİM
Ankara caddesi 71
İSTANBUL
Tel. ist. 1933

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 315

ABONEMAN:

Senehiği [24 Nusha] Türkiye için 2 1/2, Âlâ kâğıdı

15 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

15 Şubat 1931

DARÜLBEDAYİDE:

« MÜDDEİ UMUMİ »

« KIZ KARDEŞİM VE BEN »

Eskiden, mevsimin en canlı bir devresi sayılan Ramazan gecelerinde dört, beş kuvvetli ve yeni eser çıkarmak bir an'ane idi. Darülbedayi bu sene halkın el'an sevdiğine hükmettiği eski komedilerle Musahip zadenin eserlerini tekrarlamaya tercihetti ve yeni olarak (Müddei umumi) ile (Kız kardeşim ve Ben) isimli komediyi sahneye koydu. Muhterem Rejisörlerinin Avrupada bulunmasına atfettiğimiz bu durgunluğun önümüzdeki günlerde daha çok güzel ve kuvvetli eserlerle telafisini ümit ediyoruz.

Müddei umumi: Yasin hoca ile temaşa sahasına atılmış olan Nabî Zekî Beyin güzel ve kâlbeye olduğu kadar fikre dokunan bir tercihisidir, bu eserin adamları Türkçe konuşan Almanlardır, fakat lisan okadar temiz ve fikrin teselsülünü bozacak içirliklerden azade, vak'a-mevzuunun daha çok Hukuk ve Adliye müntesiplerini alakadar etmesine rağmen - öyle alaka verici bir tarzda tertip edilmiştir ki zevkle seyrediliyor. Şahsiyetlerin karakterleri çok vazihdir ve eserin bütün akslet merkezi Müddei umumi « Dr Haynrih Aleksandır » dedir, öyle bir müddei umumi tasavvur edinki hiç bir cürmün cezasız kalmamasına taraftardır, bunlar için en ağır cezaları istemekten garip ve haşin bir zevk duyar babaları çocukların günahlarından mes'ul tutan İncil ayetine dayanarak, dindar anne kalplerinden bile yardımcı bularak katili bulur bu Müddei umumi ne olur hüküm isterken biraz daha insanca düşünse bilse? Onun karşısına « Vener » isminde melek gibi bir hakim çıkıyor.

Bu hâkim kardeşinin darülfunun tahsilini temin için yerine koyacağını umduğu bir kaç yüz marka hiyanet etmiş ve aynı müddei umumi tarafından makûm ettirilmiş bir bedbahtın kardeşidir. Eserin karşılıklı iki kuvvetli tipi. Nihayet bu haşin Müddei umumi kendi oğlunun bir katil olduğunu görüyor ve İncilin ayeti kendi alınının yuzısı oluyor. Bu cazip esere ne yazık ki uzun bir tahlile yerimiz müsait değil, temsil çok kuvvetli ve ahenkliydi E. Belig (Hâkim); I. Galip (Müddei umumi), ve N. Neyir (Frav Wild) hanım makyaajları ve konuşuşlarıyla yeni bir ibda'da bulundular. H. Kemal, Telât

Beylerle Bedia H. da rollerinin şahsiyetlerine bürümüşlerdi. Bu eser « Katil »le yanyana duracak kıymettedir.

Kız kardeşim ve ben: Mebrure Hurşid Hanımın yeni bir komedisidir. « Avukat Zehra Ferid » « Süt kardeşler » ve « Çam sakızı » komedilerinin de muharriri « Louis Verneuil » in eseridir. Ve histen örtülmüş ince ve ipek bir dantela gibi zarifdir. Monden hayatın hesaph ve Mürâi kuklalarından nefret eden Prenses Huşyar kitaplarını tasnifettirdiği gnc bir muallime tutuluyor, böyle nispetisz bir aşkı hatıra getirmiyen muallimin göğlünü kazanabilmek için ona Ankarada bir kundura mağazasında vandözlük yapan ve kendisine çok benziyen hemşiresinden bagsediyor ve bu hemşirenin yerine geçiyor. Muallim Vahdettin bu hemşireye çılğınca tutuluyor, düğümler çözülüyor. Vandöz hakiki prenestir, buna rağmen nişanlanan muallim bu monden hayattan kaçıyor ve Prenses Huşyar'ın da bir hemşiresi daha doğrusu kalbinddeki savda ve hayal ölüyor.

Eşhası tanıtmaktan başka bir kıymeti olmayan ilk perdeniu bilhassa ilk meclisleri souk denecek kadar durgun, ikinci perde - Ankara -daki mağaza - en eğlenceli kısımdır, Üçüncü perde rikkat ve hüzne bürünmüştür ve dekorları nefistir.

Bu eserde dikkat edilecek nokta Bedia Muvahhit H. mın Prenses ve Vandöz hemşiredeki iki şahsiyetten birbirine geçişindeki muvaffakiyettir.

Muallim Vahdettin (V. Rıza) rolüne gelince: bunun adeta abdal denecek kadar komikleştirilmesine eserin mevzuundaki inceliği mani görüyorum? Eser yazan, gazetelerle alakası olan bir muallim olduğu da düşünülecek olursa? Bence bu tip monden hayata isnamıyan, kendi göğlünde yelken açmış zeki; hulyalı ve samimi bir adamdır. Temsilin mubalagası da ilave edilecek olursa Prensesin bu kadar abdalın nesini sevdiğini anlamak kabil olmaz, İkide bir sahneye çıkan ermeni sofracı da pek sinir; Kızın metreslerinden bahseden baba da bir yama gibi duruyor; Bu mevzuu, muhterem nakilinin biraz daha gayretle işlemesi ve mevzudaki inceliği düşünerek, bazı yerlerde olduğu gibi « Sen baaarsın ben çekirim » kabilinden amıyan tekerlemelere yer vermemesine eyi olurdu?

Mehmet Ferit